

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Preustrojba šol na Kranjskem.

I.

„Kmet je steber!“ — te besede se večkrat slišijo. Hoče se reči: Kmečki stan je trdna podlaga za srečen razvoj našega ljudstva. Da, kmet prideluje, kar uživamo, iz kmečkih hiš je prišlo naše izobraženstvo, s kmetijstvom se peča največ ljudi na Slovenskem. Čimbolj bodo tudi navadni delavci po tem hrepneli, da bi dobro jedli, tem večjo veljavo bodo dobivali kmečki hlevi. Na kmetu sloni tedaj blagostanje. Kmet je steber!

Toda tudi ta steber mora imeti svojo podlago, če hoče trdno stati, in ta podlaga je strokovna kmetijska izobrazba. Nekaj čudnega opazujemo glede te izobrazbe. Za vse druge stanove se skrbi, samo za kmeta ne. Rokodelci in umetniki se morajo pri mojstrih dolgo učiti, predno postanejo samostojni, kmetje so pa rokodelci in umetniki obenem, a so večinoma samouki. Izredni prebrisanosti našega, v svežem zraku vraslega kmečkega ljudstva se zahvalimo, da je sploh kaj napredka in da razmere niso prav žalostne. Velika ovira napredku je pa še tista trmoglavost, katero po navadi v obilni meri prodajajo bistroumni samouki.

Kmetijstvo pri nas ne napreduje dovolj, to je splošno prepričanje. Milijoni gredo v zrak po neumnosti. Treba nam iti v šolo na sever k Nemcem, ki izvrstno znajo izrabljati vsako ped zemlje. Pri kmečki mladini moramo pričeti s strokovnim poukom vsaj v naši deželi, ki ima čisto kmečki značaj, to je splošno prepričanje, ki prodira tudi v odločilne kroge. Ljudska šola se mora preustrojiti! To geslo se uveljavlja.

V dneh 30. in 31. maja letos je bilo po navsetu kranjskega deželnega odbora v Ljubljani pri deželni vladi posvetovanje o tem, kako bi se preobrazile kranjske ljudske in ponavljavne šole, da bi služile v večjo korist kmetijstvu. Udeležili so se pod predsedstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika g. Fr. Levca tega posvetovanja vsi c. kr. okrajni šolski nadzorniki, ravnatelj Kme-

tijske šole na Grmu g. Rohrmann, profesor kmetijstva na učiteljski g. Verbič, deželni odbornik dr. Zajec ter povabljeni gg. nadučitelji: Žirovnik v Borovnici, Črnagoj na Barju, Zupan v Dolskem, Rus na Bledu, Rant v Radečah, Lavtižar v Sp. Šiški in Lunaček v Št. Rupertu.

Napravili so zbrani gospodje tele važne sklepe, o katerih bomo prihodnjič obširneje izpregovorili ter povedali, v koliko se bodo ti sklepi pri sedanjih razmerah mogli v kratkem izvršiti.

1. Vsaka šola mora imeti šolski vrt, ki naj bo namenjen kmetijskemu pouku kot učilo za sadjarstvo, zelenjadarstvo, splošno kmetijstvo, cvetličarstvo, oziroma čebelarstvo in gozdarstvo, v vinorodnih krajih tudi za vinogradništvo.

Šolski vrt ne bode priboljšek učiteljstvu, temveč le učilo za kmetijstvo.

2. Občina ima dolžnost nabaviti zemljišče za vrt, ga globoko prekopati (rigolati), ograditi, urediti in nasuti pota, napraviti vodnjak na vrtu, izkopati gnojno jamo, nakupiti potrebno kmetijsko in sadjarsko orodje, oziroma napraviti čebelnjak, kjer so pogoji dani.

3. Priprosta razdelitev vrta s poti v gredice naj prepreči preveliko razkosavanje zemljišča in tratenje sveta.

4. Vsak šolski vrt se razdeli v matičnjak in drevesnico. Matičnjak obsega polovico ali tretjino vrta. V njem se goji pritrlično drevje vseh vrst in plemen, ki ngajajo dotičnemu podnebjju in razmeram in so najbolj priporočljivi za tisti kraj. Iz matičnjaka naj dobivajo kmetje šolskega okoliša cepiče najbolj priporočljivih vrst.

Pritlično drevje naj bo gojeno v pravilnih oblikah.

Kjer je vrt dovolj velik, tam naj se zasadi primerno število visokodebelnih dreves z uzorno vzgojeno krono. Pritlično drevje ne sme rasti v travi, oziroma plevelu, temveč mora biti zemljišče pod njim kultivirano (obdelano). Tudi visokodebelna drevesa naj imajo pravilni drevesni kolobar.

Da pridemo do enotnega in pravega imenovanja, mora imeti vsako drevo tablico s pravilnim pomološkim imenom.

Drevesnica se razdeli v letnike. V njej se vpelje kolobarjenje z 3 do 5 letnim počitkom.

Počivajoči svet ne sme ležati neobdelan, temveč na njem se goji razna zelenjad, da se svet zopet zagnoji in pripravlja z obdelovanjem za drevesnico.

S sadjerejo se pečajo dečki, z zelenjadarstvom pa dekllice.

Matičnjak se mora pravilno gnojiti, kakor tudi visokodebelna drevesa, ako se nahajajo na vrtu.

5. Da se goji in dviga čut za lepoto, se rabatje ob potih zasade s cveticami, katere goje učenke. Tam naj dobe pridne učenke razna cvetlična semena, podtaknjence, cepiče i. t. d., da si zasade domači vrt in si okrase ž njimi okna.

6. Na vsakem vrtu je odločiti prostor za mešanec ali kompost. To je gnoj iz raznih odpadkov živalskih in rastlinskih, blata, pepela, plevela i. t. d., kateri gnoj se godi s premetavanjem in polivanjem z gnojnico.

Za učence je velikega pomena, da se uče delati kompost in uporabljati gnojnico; koliko kronic bi si ljudje prihranili in koliko zemljišča vspešno gnojili, če bi skrbeli za domača gnojila in ne bi bilo treba toliko umetnega gnoja kupovati.

7. Na velikih vrtih se priredi sejavnica za iglavce. Na ta način bi šola poučevala kmetijski naraščaj o vzgoji gozdnega drevja, dajala bi gozdne sadike, s katerimi bi ljudje pogozdili izsekane gozdne parcele.

Šola naj dvigne s poukom in vzgojo gozdnih dreves naše gozde.

8. Na primernih vrtih se bodo gojila razna plemena vrb, da se dvigne pletarstvo, ki se že v nekaterih krajih vspešno goji.

9. Šolski vrt ne sme biti manjši od 8 arov. Zadostno veliki vrtovi naj služijo kot preizkuševališče raznih rastlin.

PODLISTEK.

Za poklicem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

VII.

„Ti rokovnjači hudo delca Kljukca so se med sabo imenovali modri bratje.“
Trdina, Zg. slov. naroda str. 121.

Tesno je bilo pri srcu rojskemu vitezu, ko je stopil raz konja in zagledal okrog sebe divje, nežnane obraze. Par žensk je čepelo ob ognju, pod košato bukvo pa so stali trije možaki. Velik mož z dolgo brado in turško sabljo je bil Vlah Mate. Ko zagleda na konjiču prihajajočo žensko, se mu obličje zažari veselja in vsi trije kličejo: Živio, Petka! Mate pristopi h konju in poljubi svojo mlado ženico.

„Zdrava bodi, Petka! Ti si junakinja! Ko bi ne bila moja žena, bi te privoščil samemu Kljukcu.“

„Kume, tudi jaz nisem prišel prazen. Pa kaj sem vse videl, predno sem se priplazil semkaj.“

„Le počakaj, Ivo! Najprej si oglejmo našega novega pomočnika. No, vitez žalostne postave, kaj se držiš tako, kakor bi bil po krivem prisegel. Le pridi semkaj, da te ogledamo in da nam poveš, kako si paral graščinske goltance.“

Anzelj je stopil pod bukev in sedel na vrečo moke.

„Truden sem, lačen sem, slabo mi je,“ odgovori novi gost.

Petka mu prinese čutaro vina, kos jančje pečenke in hlebček v žerjavici spečenega kruha.

Anzelj je pil močno, pa jesti ni mogel niti krvavega janca, niti trdega kruha.

„Le počakaj, Anzelj! Pura bo kmalu pečena in ta bo že tudi za tvoj razvajeni želodec,“ oglasi se Barica, bujno vrasla deklica. Poboža ga po licih, sede zraven njega na drugo vrečo in ga hoče kratkočasiti.

Anzelj je še parkrat potegnil iz čutare, a potegnil je tudi njega trden spanec. Zaspal je, zdrknivši na travo, glava pa mu je obtičala na vreči ukradene moke. Trdo je spal in smrčal, da se mu je Barica iz srca smejala.

Noč je bila že davno prekoračila svojo polovico. Tudi drugi možki in ženske so polegli po tleh v prijazni poletni noči, le Barica je čula na konje, ki so bili privezani pod širokim hrastom.

Ni ji bilo dolgčas. Zibala se je v čudnih mislih, ki so prepletale njeno izgubljeno dušo...

Vlah Mate je bil eden izmed vodij družbe „Modrih bratov“. Tako so se med sabo nazivali družabniki tistega Kljukca, ki je takrat stražil in strahoval vso kranjsko deželo. Kakor nam Valvasor pripoveduje, je bil „lažnivi Kljukec“ doma z Jame ob Savi. Znal je tudi ljudi zdraviti.

Zbiral je okrog sebe same propale ljudi, tatove, goljufe in postopače. Dva glavna njegova pobočnika sta bila neki cigan in neki izprideni študent. Gosposka ni mogla zatreti te sodrge, zlasti ne ujeti kralja Kljukca. Zato je napravila ž njim pogodbo: Kljukec je v miru užival prigoljufano imetje in zdravil ljudi pod tem pogojem, da je ustrelil svoja dva svetovavca, cigana in študenta.

Dasi se je Kljukčeva čreda razkropila, vendar pa so še dolgo časa njegovi modri bratje strašili po deželi. Eden teh bratov je bil tudi Vlah Mate, ki je bil hraber bojevnik, toda spoštovanja do tuje lastnine ni poznal.

Tako je bilo tudi tisto noč na Rogačicah. Mate se je vzbudil in začel izdajati povelja.

Vsi bratje so bili takoj na nogah. Barica je vščipnila rojskega viteza, da se je vzbudil in zaspano pogledal okrog sebe.

„Najprvo preoblecite tega dolgopetega barona ali grofa, da mu damo drugo vrhno obleko!“ ukaže poveljnik.

Petka mu je prinesla obleko raztrganega berača. Voljno se je Anzelj vdal poglavarju. Ko se je pooblekel, ga Mate nagovori:

„Vidiš, ti grof, ki si bil dozdej tepec, zdaj bodi „moder brat“. Mi smo mi, ki se ne bojimo nikogar! Ti si nam dobro došel, zakaj v naši družbi je prostora dovolj za vse, tudi za graščake in učene ljudi. Umoril si svojega sorodnika, kar

10. Občina mora skrbeti vsako leto za gnojenje. Zato pa ima pravico do vzgojenega sadnega drevja, katero dogovorno z učiteljem-vrtnarjem razdeli med potrebne in vnete sadjarje.

Jako je priporočati, da učenci dobe ob izstopu iz šole par drevesc iz šolskega vrta v spomin, da si jih posade na domačem vrtu.

Učitelj-vrtnar ima dolžnost, da odda krajnemu šolskemu svetu na leto najmanj 20 dreves od vsakega ara sveta, ki je namenjen za drevesnico.

11. Da se vrt ne oškoduje ob premestitvi učitelja-vrtnarja, ne izprazni in razproda, se sklene, da odhajajoči učitelj ne sme razven zelenjadi in enoletnih cvetic ničesar iz vrta vzeti seboj.

Ponavljajva šola se izpremeni v kmetijsko nadaljevalno šolo, ki bo skrbela s poukom pretežno za izobrazbo kmečkega naraščaja; predmetje se morajo kolikor mogoče prilagoditi kmetijskim potrebam.

13. Šoli odrasli mladini se ustanove dveletni kmetijski tečaji na vseh kategorijah šol, kjer so dani pogoji. Učiteljstvo pa si mora dobiti usposobljenost na učiteljski, kjer bode izprašano po posebni komisiji, obstoječi iz strokovnjakov.

Ti tečaji trajajo od dne 1. oktobra do 31. marca, in sicer po 3—4 ure na teden.

Poučevalo se bode: a) kmetijsko računstvo in knjigovodstvo, b) geometrija, c) prirodnoznanstvo z ozirom na koristne in škodljive živali in rastline, č) kmetijsko spiseje, d) kemija, e) zadrugištvo.

14. Šoli odraslim deklicam se ustanove gospodinjski tečaji v primernih krajih, kjer bode občina želela njihovo ustanovitev in kjer bodo pogoji dani.

Deklice bodo poučevale učiteljice v kuhanju, šivanju na roke in stroju, prikrojevanju, zelenjadarstvu in v splošnem gospodinjstvu.

Poraz liberalcev v Mostah.

Zadnje nedeljo je bila v Mostah pri Ljubljani občinska volitev, ki je vsled raznih okoliščin postala zelo važna za vse Slovenstvo. „Moste, predmetje Ljubljane, morajo biti naše, ta volitev je velikega pomena za naprednjake, ker Moste leže neposredno pred vrati Ljubljane.“ V tem smislu so pisali liberalni listi dolge članke in brezštevne novice, vrgli se v najstrastnejšo agitacijo in cele posode blata nametali na gerenta Oražma in druge kandidate S. L. S. Bili so zmage tako gotovi, da so socialne demokrate milo prosili, naj se zvežejo z njimi le v tretjem razredu zoper kandidate S. L. S., v prvem in drugem razredu naj pa oddajo bele listke, ker bodo ondi sami lahko premagali vse klerikalce. Obetali so si še na dan pred volitvijo od napredne zmage v Mostah začetek nove dobe za liberalno stranko. Na shode v Moste so tedaj pošiljali svoje najboljše govornike in goljufali pri volitvi in izkušali z eno izkaznico dvakrat voliti. Pa vse ni nič pomagalo.

Izid volitev je tale: V I. razredu so dobili pristaši S. L. S. 92 do 96 glasov, liberalci je bilo pravzaprav dobro delo; zato ni več prostora za te v gosposki družbi. Ako ti naša družba ni po volji, lahko odideš. Toda zagotovem te, da moja puška ne zgreši nikoli... Danes te poizkusimo, katero stopinjo modrih bratov boš imel. Zato ukažem: S tem-le fantom Ivotom pojdeš danes ali jutri na Hudenje in od tam mi pripeljeta tistega vranca, ki ga jaše kontesa Regina. Pravil si namreč, da imaš to konteso najrajši. Zato pa bodi tvoja prva naloga za družbo modrih bratov, da nam pripelješ tistega konja. Naša bratovščina ti bodi več kakor vsaka druga reč na svetu. Razumeš? Drugo ti pove in pokaže naš Ivo.

Petka je pripravila mastno zabeljene žgance iz sinoči ukradene moke, Ivo pa je pekel racmana in veselo ogledoval lepe racmanove krivce na zelenem klobuku.

Na mah so se modri bratje razkropili. Ivo je pogasil ogenj in z beračem Anzeljnom sta izginila v hosti...

Rojski vitez molče stopa za fantom po gostem grmovju z raztrgano haljo, pristriženo brado in veliko beraško malho...

Veliko duševno moč je pripisoval Vlah Mate nenormalnemu grofu z Roj. Ali bo Anzelj kos svoji težki nalogi?

Snake so se oglasile po vejah: Ha, ha, ha!

Dalje prih.

42 do 43 glasov. V II. razredu so dobili pristaši S. L. S. 169 do 172 glasov, liberalci 80 do 83 glasov. V III. razredu so pa dobili socialni demokratje 49 glasov, liberalci 183 do 190 glasov in kandidatje S. L. S. 343 do 348 glasov. Ker je S. L. S. v III. razredu med kandidate sprejela tudi pet zmernih socialnih demokratov, so bili ti tudi izvoljeni. V podobni Moste je S. L. S. imela 199 glasov in liberalci 101 glas. V Šmartinu prva 65 in druga 39 glasov. V občinskem odboru je tedaj 21 pristašev S. L. S. in 5 socialnih demokratov.

Zaradi te volitve so si pa silno v lase skočili liberalci in socialni demokratje. Liberalci so namreč razposlali na volivce neki prav krščanski letak, kakor bi ga bila izdala S. L. S., in so celo poskrbeli, da je bil ta letak priložen po trafikah „Slovencu“. V njem so dolžili socialne demokrate, da so zvezani s S. L. S.

To hinavsko obnašanje liberalcev je vse osupnilo in je res zaslužilo, da je „Zarja“ tako-le posvetila: „Letak je dokument slovenskega liberalizma, ki nam kaže, da nimamo opraviti z nasprotno stranko, s katero bi bil vsaj v kulturnih rečeh možen skupen in vsopreden nastop, temveč s politično sodrigo, ki je izgubila vse politično poštenje, ki je demoralizirana in korumpirana do mozga.“ Ko je „Narod“ hotel utajiti, da se je omenjeni letak izdal z vednostjo stranke, je „Zarja“ odgovorila: „Brezprimerna je nesramnost liberalnega glasila, da se hoče otresti nezaslišane lopovščine, ki se je zgodila z vednostjo in po volji merodajnih faktorjev liberalne stranke.“

„Zarja“ dalje očita liberalcem hinavščino, zavratnost, nemožatost, nepoštenost, nizki švindelj, ostudno zlorabo vere v politične svrhe ter pravi, da je zadnji čas, da vsi protiklerikalni elementi tej propali stranki pokažejo hrbet.

Ko so „Narodovci“ prešteli po porazu v Mostah svoje polomljene kosti, se jim je izvil iz prsi nastopni boleštni vslik, katerega čitamo v „Narodu“: „Vsi hudiči so se zarotili zoper napredno stranko!“

A gotovo se bodo rdeči hudiči s to demoralizirano sodrigo zopet našli v sladkem objetju pri prihodnji — deželnozborni volitvi v Ljubljani. „Pack schlägt sich, Pack verträgt sich.“

Kranjski deželni zbor.

Prvo sejo je imel kranjski deželni zbor dne 23. julija. Liberalci so prej rekli, da je sklicanje deželnega zbora za sedaj nepotrebno. Precej v začetku prve seje se je pa pokazalo, da je bilo to sklicanje prav potrebno za liberalce, ki so imeli pripravljenih cel kup interpelacij, katere so stavili. Dr. Novak je vprašal, kako je z draginjskimi dokladami učiteljem in kako je s kazensko ovadbo proti Ribnikarju. Gangl je vprašal zaradi ekspoziture okraj glavarstva v Idriji, dr. Triller glede odpiranja trgovin, dr. Tavčar zaradi preganjanja uradnikov, ki so bili na naprednem shodu. Poslanec Lavrenčič je priporočal, da naj se c. kr. praharna v Kamniku bolje zastraži. Poslanec Piber je vložil predlog zaradi pospeševanja tujkega prometa. Dr. Pegan je poročal o pokopališčnih pristojbinah v Postojni, za katere se pa mora izposlovati najvišje potrjenje. Dr. Lampe je poročal o preložitvi okrajne ceste iz Trojan v Zagorje in glede ceste iz Žirov v Rovte. Izvolil se je nato odsek 10 članov, ki bo pretresel poročilo deželnega odbora za deželne hidroelektrične naprave. Iz tega poročila povzamemo to-le: Meritve in načrti ob Savi so dovršeni od Dovjega in Bohinjskega jezera do Čateža pri Brežicah, potem ob Završnici, ob vsem njenem toku, kakor tudi na Ljubljani. Zmerile se bodo še Krka, Kolpa in Sora za uporabo vodne moči.

Napravil se je načrt za uporabo vodne sile med Radovljico in Globokim. Za ta načrt se pričakuje koncesije. Glede družega načrta za uporabo Save med Kranjem in Medvodami je pa dežela prišla navskriž z načrtoma Tomaža Pavšlarja v Kranju in delniške družbe Leykam v Medvodah. Pogajanja so bila brezuspešna, ker se je zahtevala previsoka odkupnina. Vodna moč Završnice je ena najboljših na Gorenjskem. Strmec znaša skupno 450 metrov v treh stopnjah. Spodnja stopnja ima 162 metrov strmca in bo dajala 1150 do 4000 konjskih sil. Stroški za napravo bodo znašali 1-6 milijona kron. Naredili so se poizkusi za odvajajoči rov Završnice. Ta rov je bil srečno prebit dne 31. marca t. l. in je stal 80.902 kroni. Za vodne pravice in zemljišča pa se je plačalo 244.036 kron. Hidromehanični in

električni del naprave se bo letos jeseni oddal po javnem natečajnem razpisu in spomladi l. 1913 montiral, tako da bo Gorenjska, če bo šlo posreči, v poletnem času l. 1913 imela elektriko. Obravnava se tudi zadeva pri železniškem ministerstvu, da bi se železnica Trbiž-Ljubljana elektrificirala, za kar bi dežela dobavljala električni tok. Izdeljuje se sedaj tokovni tarif. — Poslanec Piber je poročal o vodovodu za Bled, Gorje in Ribno. Proračun znaša 650.000 kron. Predlog se sprejme. Zakon o šolskem nadzorstvu, da bi se šolski nadzorniki prevzeli v vladno službo, se odkaže odseku. Dr. Lampe je stavil in utemeljeval nujni predlog, da naj dežela podpira zadrugištvo. Predlog je bil sprejet. Za načelnika hidroelektrične centrale je bil izvoljen poslanec Pogačnik, za podnačelnika dr. Tavčar, pri odseku za zadrugištvo dr. Pegan, za podnačelnika grof Margheri.

Izpremembo nekaterih paragrafov zakona o šolskem nadzorstvu je zahtevala vlada. Ker je deželni zbor izpremenil, kakor je želela vlada, ja upati, da bo postava v kratkem od cesarja potrjena. S tem bodo dobili ljudski zastopniki večino v deželnem šolskem in okrajnih šolskih svetih, kjer so bili doslej vedno v manjšini, dasi mora ljudstvo nositi vsa bremena za zgradbo in vzdrževanje šol in za učiteljske plače. Postava seveda ni vseč ne slovenskim liberalcem, ne Nemcem, zato temveč vzroka za nas, da jo željno pričakujemo. — Izmed gospodarskih zadev naj omenimo zlasti v odvod za Bled, Gorje in Ribno. Zadeva se je vlekla že nad 10 let, sedaj pa vendar dobe ti za tujski promet znameniti kraji dobro pitno vodo. Vodovod bo stal 600.000 kron. — Veliko ropota je zbudila med slovenskimi liberalci deželna elektrarna na Završnici, katere zgradba pomenja prvi praktični korak deželnega zastopstva, da spravi naš beli premog, to je vodne sile, v posest dežele in jih iztrga lačnim tujcem. Dr. Tavčar je ob tej priliki pokazal, iz kakih pritlikavcev sestoji stranka, ki jo on vodi. Ne gre mu za to, da bi se napravilo kaj koristnega, ampak nasprotuje za vsako ceno, tudi stvarjem, ki jih mora priznati kot dobre, samo zato, ker je on v manjšini. Mnogo pametnejšo vlogo so igrali nemški veleposesniki, ki so s poslanci S. L. S. glasovali za pooblastila, ki jih je zahteval deželni odbor od deželnega zbora, da se bo moglo nadaljevati začeto delo. Predlog glede pospeševanja zadrugištva ni našel milosti pred liberalci. Naše zadrugištvo, ki je sicer v jedru zdravo, je vsled slabih letin in vsled konkurence bank v krizi. Ta bi lahko postala usodepolna, ko bi se zgodilo kaj nenavadnega, ko bi n. pr. nastala vojska. Zato je sprejela večina sklep, da sme v takih izrednih slučajih dežela prevzeti popolno jamstvo za zadruge na Kranjskem, če se je deželni odbor prepričal, da so zdrave in da se deželi ni bati škode. Liberalci, ki so sokrivni krize vsled poloma „Glavne“, „Agro-Merkurja“, „Kočevske posojilnice“ i. t. d., so bili proti temu. Njih stališče je označeno s tem, da jim je najbolj prav, da bi propadlo tudi zadrugištvo, ker njih nezdrave zadruge pokajo na vseh koncih in krajih. Deželni zbor je dalje odobril poročilo o deželnem posestvu na Robežu, kjer je 150 mladih plemenjakov. Ta naprava se je izkazala prav dobro, ker ne bo več treba kupovati bikov v tujih deželah za drag denar, ampak jih bomo čez nekaj časa celo lahko prodajali iz Kranjske. Konečno je omeniti še sklep, naj se organizira tujski promet pod deželnim nadzorstvom in vplivom. Da izpopolnimo sliko o žalostni vlogi naših liberalcev, naj omenimo še, da je deželni glavar, odgovarjaje na interpelacijo dr. Novakovo, dognal, da je bivši župan Ivan Hribar naročil policijskemu svetniku Lauterju, naj ravna prizanesljivo z Ribnikarjem. Sedaj bodo o nedolžnosti te žrtve prepričani tudi tisti, ki doslej niso bili.

Gospodarski del.

Koliko ima Avstrija dolga? Dne 31. decembra 1911 je znašal naš državni dolg 5179 milijonov kron, h katerim moramo še prišteti dolgove posameznih kronovin in dežel v znesku po 7061-6 milijonov, tako da znaša skupna svota 12.240-6 milijonov kron. Za to ogromno svoto je treba na leto samo za obresti preskrbeti 484-23 milijonov. Lani se je državni dolg povečal samo v prvi polovici leta za 36-86, v celem letu pa za 128-22 milijonov. Letošnji prirastek na dolgu bo pa neprimerno večji, ker je potreboval vojni minister visoke svote za ladje „dreadnoughte“, ki sta jih dovolili delegaciji, kakor

je bilo treba tudi še drugih večjih naprav in je služil le majhen del v januarju najetih 330 milijonov za odplačilo prejšnjega dolga.

Rubežen za davke. Ogrski finančni minister je izdal na finančna ravnateljstva naredbo, da naj ta opusti rubežno iztirjevanje davčnih zastankov pri onih gospodarjih, ki so sedaj zaposleni z žetvijo. Rubežni, ki so morda že v teku, se ustavijo in nadaljevanje rubežnega postopanja je odložena do konca žetve. S tem bo posebno manjšim kmetom mnogo pomagano, da bodo lahko spravili žetev ter potem plačali davke, da se tako obvarujejo prisilne sodne prodaje.

Odkup kmetov v Bosni. Odkar je bila sprejeta postava, ki odreja fakultativni odkup kmetov, je poteklo celi dve leti in je bilo v tem času danih kmetom 373 posojil v skupnem znesku 7.024.200 kron, tako da pride povprečno za odkup enega posestva 18.778 K. Ker je v Bosni in Hercegovini okrog 80.000 kmetov, ki jih bo treba odkupiti, bo trajalo osvobojenje še precej let, ako bo napredovalo s takim uspehom, kot prvi dve leti. Ako bi bilo vpeljano obligatno odkupovanje kmetov, bi bilo za to potrebno približno 350 milijonov kron.

Novi dvokronski tolarji. Ogrski dvokronski novci, ki so prišli v maju v promet, imajo na robnem napisu napako ter jih bo treba vzeti iz prometa in prekovati. Nekaj novcev ima pravi napis, večji del pa ne ter bodo taki novci radi varnosti iz prometa odstranjeni.

Izseljevanje preko Trsta. Letos je izseljeniško gibanje postalo zopet živahnije ter se je skoro še enkrat toliko izseljencev kakor lani odpeljalo preko Trsta v Ameriko. V prvih šestih mesecih je šlo v Ameriko iz tržaškega pristanišča 14.000 oseb in je bilo namenjenih od teh 7200 v severno in 6800 oseb v južno Ameriko. Lani se je odpeljalo prvega pol leta iz Trsta 7900 izseljencev, od katerih je šlo 3700 v severno, 3200 pa v južno Ameriko.

Cena elektrike iz deželne elektrarne se je od kranjskega dež. odbora določila tako: Za razsvetljavo 50 vin. za kilovatno uro, pri večjem odjemu 40 vin. Za 16-svečno žarnico na uro en vinar. Tok za motorje 25 vin. za kilovatno uro, pri večjem odjemu do 30% popusta.

Kmetijska šola na Grmu. Meseca novembra se prične na Grmu novo šolsko leto za učence zimске in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena vsaj 16 let starim kmetijskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladeničem iz vinorodnih krajev. Za šolsko leto 1912/13 je popolniti 36 prostih mest, in sicer 16 za učence zimске šole in 20 za učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto. Prošnji za sprejem in za deželne ustanove se priložiti: 1.) rojstni list, 2.) zadnje šolsko izpričevalo, 3.) zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti, 4.) izpričevalo o lepem vedenju in 5.) izjavo staršev ali varuha, s katero se zavezuje plačati stroške šolanja. Prošnja, ki je koleka prosta, je poslata ravnateljstvu šole na Grmu do 15. septembra t. l. Prošinci, ki se morejo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimске šole, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimске šole. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole na Grmu.

Razglas. Kakor se je tu radno izvedelo, se suši vsled lanske suše mnogo igličastih dreves, posebno smrek razne starosti, ki rastejo po hribih na solčnih krajih, oziroma v ravnini na plitvi zemlji. Ker se zaredi v takem drevju lubadar, ki je nevaren tudi zdravemu drevju, se naroča na podlagi določil § 51 gozdnega zakona z dne 3. decembra l. 1852, drž. zak. št. 250, da imajo posestniki gozdov, kupci dreves i. t. d. brez odlaganja posekati vse posušeno drevje v gozdih, posekano drevje olupiti in lubje sežgati, ali pa debela iz gozda spraviti na ognjevarnih mestih olupiti in lubje sežgati. Tudi lastniki in zakupniki žag, lesnih skladišč i. t. d. imajo nemudoma vsa neolupljena debela, v katerih se nahaja lubadar, olupiti in lubje sežgati. Kdor se po teh predpisih ne bi ravnal, zapade strogim kazenskim določbam gozdnega zakona, oziroma tudi cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 7. julija 1912.

Politični obzor.

Naša mornarica ima z ozirom na ladje premalo vojakov. Dosedaj je imela 14.000 mož, letos pa se število zviša za 1500 mož. V nekoliko letih bo štela mornarica 21.000 mož.

O poslanki Kunjeticki je rekel češki namestnik knez Thun, da ne bo mogla biti potrjena za poslanko.

Razprava proti Jukiću in enajstim so-krivcem glede atentata na Cuvaja se prične v ponedeljek v Zagrebu. Za Jukića predlaga državno pravdnitvo smrt na vešalih, za druge pa temnico od 10 do 20 let.

Albanija. Vstaja se je razširila tudi na južno Albanijo. Pri Skoplju se je napravil atentat na železnico. Pod tovornim vlakom sta se razpočili

dve bombi in vrgli vlak s tira, Isa Boletinjac je oborožil svojo četo z novimi puškami in namerava odriniti proti Carigradu. Okoli Djakove je 12.000 vstašev, Malisori se zbirajo pri Skadru. Vseh vstašev c. n. j. na 80.000 mož.

Carigrad. Sestavljen je nov kabinet. Ahmed Muktar paša je postal veliki vezir. Djemal Eddin pa šejh. S tem je postavljena mladoturška stranka v ozadje. Pričakuje se, da bo Muktar razpustil parlament in na jesen razpisal nove volitve ter tako ustregel Albancem.

Belgrad. Bivši stavbni minister Luka Jovanović je postal finančni minister.

Rusija zahteva od Turčije 12 milijonov rubljev za škodo, ki jo je trpel ruski izvoz blaga, ker so bile Dardanele zaprte.

V Mehiki je 500 pristašev generala Zapate napadlo neki vlak ter ga z mino poginilo v zrak. 39 ljudi je bilo na mestu mrtvih, 20 pa težko ranjenih. Ostanke vlaka, kakor tudi onih 20 ranjencev, ki niso mogli bežati, so vstaši zažgali.

Japonski cesar Mikado je precej močno obolel vsled legarja. Zadnje dni je bil nekaj časa nezavesten. Bolezen se mu ni še nič zboljšala. Star je 60 let. Prestol je zasedel l. 1867 že kot 15 letni deček.

DOPISI.

Iz Mavčič. Zadnje nedeljo je imel v Mavčičah drž. in dež. poslanec Jarc shod zaradi tu potrebnega vodovoda. Navzoči možje so njegovim besedam pritrjevali in soglasno izrekli željo, da naj se vodovod kaj kmalu izvrši. Govornik je razložil tudi najvažnejše zadeve iz državnega in deželnega zbora. Pokazal je, kako hudobni so liberalci, ki se jeze zaradi tega, kar naši poslanci za ljudstvo dobrega store, in zlasti, kako se ves svet čudi njihovemu godrnjanju glede električnih naprav na Savi. Obilno zbrani možje so izrekli g. poslancu, kakor tudi vsem poslancem S. L. S. sploh, neomejeno zaupanje. — Ravno v začetku shoda je pa nastal ogenj v bližnji vasi, na Podreči. Ume se, da so podreški možje precej dolgi hiteli. Pogorel je samo med drevjem stoječi Logarjev pod. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Pod je bil zaklenjen, vendar je začelo v njem goreti. — V nedeljo, 28. t. m., bomo pa imeli veselico s tombolo v korist požarni brambi. Začetek bo ob 3. uri popoldne. Ker nismo vedeli, da je „Sava“ v Kranju liberalna, smo dali vabila tja tiskati

Iz Tržiča. Minuli in tekoči teden sta bila bojna tedna. Vršile so se volitve v krajni šolski svet in v občino za prvi razred. Stali sta si nasproti nemška in slovenska stranka. Pri volitvah v krajni šolski svet so bili izvoljeni: župan Zupan iz Loma, posestnik Lovro Aljančič iz Bistrice, oba pristaša S. L. S., in tovarnar Deu kot pristaš narodno-napredne stranke. V manjšini so ostali župan Mally, graščinski oskrbnik Sombichler in posestnik Andrej Primožič iz Loma. — Tudi v I. razredu je bila bitka končana precej ugodno za Slovence. Umrlo je zadnji čas pet naših volivcev, poleg tega je prišel še silni terorizem nemške stranke, ki je primoral več naših volivcev, da so volili z Nemci, a kljub temu so zmagali trije Slovenci. V odbor so prišli izmed Nemcev: gg. Mally, Gassner in Globočnik, izmed Slovencev: gg. župnik Potokar, tovarnar Ahačič Franc, oba somišljenika S. L. S., in inženir Karol Pollak, pristaš napredne stranke. Sedaj upamo, da se bodo vendar povrnila redne razmere v občini, kar že vse ljudstvo nestrpno pričakuje. V odboru je 13 Slovencev in 5 pristašev nemške stranke.

Križe pri Tržiču. Občinske volitve, ki so se izvršile sredi junija, so potrjene. Iz razsodbe deželne vlade se vidi, s kakšnimi ugovori je hotela poražena stranka volitve razveljaviti. Bili so ugovori imenitni in z dokazi tako podprti, da je vlada pritožbo prebrala in takoj zavrnila. Pritožba je bila odposlana dne 25. junija, dne 26. junija je bila pri vladi že zavrnjena in ta teden je okrajno glavarstvo rešitev izročilo županstvu. — S kakšnimi ljudmi se je morala boriti S. L. S. pri občinskih volitvah, naj pove le sledeči odstavek v razsodbi deželne vlade: „Pritožniki ugovarjajo, da se je z nasprotne strani vodil političen boj z nečuvenim terorizmom in da je 1.) posebno župnik Janez Zabukovec na nedopusten način ugovarjal in na ženske volivke vplival; 2.) da se je župnik Janez Zabukovec branil, da bi volivne listine Heleni Kokalj vrnil, tako, da mož imenovane volivke ni mogel izvrševati tej pristojajoče volivne pravice in 3.) da so volivci bili po agitatorjih preslepljeni, ker so slednji za-trjevali, da zbirajo pooblastila za stranko pritožnikov, v resnici pa so pooblastila izročili nasprotni stranki“. Kdo je z nečuvenim terorizmom nastopal pred volitvijo in nastopa še po volitvi, kdo je nedopustno vplival na ženske pa tudi na moške volivce, to ve cela občina, da ne tisti, ki jih dolži ta pritožba. Vprašamo le, kdo je žugal ženskimi volivkam, pa tudi moškimi volivcem, da ne bo več oral, če ne voli z njihovo stranko? Kdo je orožnike nalagal, da naš agitator v Žiganji Vasi pri nabiranju pooblastil in podpisovanju glasovnic slepari, da so prišli poizvedovat o tem? Kdo je volivca, ki se je hotel na dan

volitve odpeljati na Brezje, vlekel v gostivno, da se je upijam tako, da je izbruhal na mizo, kar je bil zavžil, in ga potem tiral na voliče? Kdo je tri naše odbornike hotel spraviti v ječo in jih ovadil sodišču, češ, da so kradli, pa se mu seveda ni obneslo? Kdo je rekel volivki, ko ga je prosila za konja: „Pojdi k župniku ponj!“ samo zato, ker ni ž njim volila? Kdo je na dan volitve enega naših volivcev v Snakovem z nožem zabodel? Kdo enega naših na cesti klofotal, enega v Sebenjah pretepel? Kdo je drugi dan po volitvah zaradi volitev nahljil mirnoidočega moža na cesti v Pristavi? Kdo je prišel med službo božjo s cigareto v rokah v cerkev, položil cigareto in klobuk na kropivni kamen in začel za govornikom na prižnici pisati, potem pa, ko ga je eden naših mož zaradi nedostojnega vedenja med službo božjo, užaljen v svojem verskem čutu, posvaril in mu rekel, naj gre ven, ga brž izročil advokatu in ga tožil? Kdo je enega naših odbornikov ovadil, češ, da je prodajal meso od prašiča, ki je poginil za kužno boleznijo, pa ni bilo nič res? In tako je še več slučajev terorizma, nasilnosti in maščevavnosti, ki so jo uganjali pristaši pri volitvah poražene stranke. Ko bi bil župnik Zabukovec pri volitvah res storil kako nezakonitost, že zdavnaj bi bil ovaden državnemu pravdnitvu. Zato pa nerušne trditve zoper njega v pritožbi na deželno vlado ne morejo imeti drugega namena, kakor očrniti ga na zgoraj. S takimi sredstvi deluje stranka, ki bi rada vladala v občini. Vse se je oddabnilo, ko se je izvedelo, da niso zmagali ljudje, ki so hoteli vse strahovati. Nepopisno veselje je zavladalo v občini, ko se je izvedelo, da je tudi njih pritožba zoper veljavnost volitev zavrnjena. Kako mogočno so trobili v svet, da bodo volitve ovržene! Sedaj pa so popolnoma na tleh! Pravica je zmagala

Z Bleda. Sredi sezone smo in znatno več tujcev ne bo več došlo, kot jih je že. Pripoznati moramo, da je letošnja sezona mnogo slabša kot lanska, ki je bila radi izredne vročine in radi kolere v Italiji ena najboljših. Letos je nepri-merno veliko število stanovanj ostalo praznih, kar pomeni za Blejce silno hud udarec. Pri slabih denarnih razmerah, ki vladajo na Bledu, bo letošnja sezona za marsikaterega posestnika vile prava katastrofa. Da ni toliko gospode pri nas, je vzrok, ker imajo cene razmeroma isto višino, kot druga letovišča, komforta pa ni nobenega. Domačini sami ne zmorejo, vlada se pa za povzdigo Bleda ne zmeni nič, česar je kriv nemški kurz. Ko bi imeli Švicarji Bled, bi bil vsled svoje naravne krasote svetovno letovišče. Pred vsem manjka elektrike in vodovoda. Baron Bienerth, ki je imel namen dalj časa se muditi na Bledu, je odšel čez par dni, ker ni električne razsvetljave. V Parkhotel, prej Mallner, ki je po svoji opremi in izborni pijači in kuhinji, gotovo hotel prve vrste, pride bogata družina, in ko zve, da nima hotel elektrike in da je na Bledu sploh ni, se obrne in gre v Bad Gastein. Bled brez elektrike je mrtva točka. Kakor se nam obeta, bo prihodnjo sezono že z obojnimi preskrbljeno. — 23. in 24. t. m. se je mudila v Parkhotelu visoka gospoda: nadvojvoda Friderik, general infanterije, njegova žena nadvojvodinja Izabela, njegov sin nadvojvoda Albrecht Franc in hčere: princezinja Georg von Baiern, nadvojvodinji Gabriela in Marija Alice. — Ministra Trnka in Dlugosz sta še tukaj in oba obiskujeta Rikljuje kopelji. — Dne 22. t. m. je ponoči nagloma umrla g. Marija Peternel, žena lastnika hotela „Triglav“. Imela je šele 48 let. Bolehala je že dalje časa na hudih srčnih napadih. Pokojnica je bila tiha, verna žena in dobra gospodinja.

S Koroške Bele. Meseca novembra pretečenega leta so se vršile pri nas občinske volitve. Ker so naši liberalci takrat v manjšini ostali, so iz maščevanja vložili rekurz proti napačni razdelitvi volivcev, katero so sami zakrivali. Deželna vlada je prvi razred razveljavila in zopetna volitev za prvi razred se je vršila dne 10. t. m. Izid je bil za S. L. S., ki je prvokrat samostojno nastopila, dovoljen, ker si je izmed 18 odbornikov priborila 10, soc. demokrati so jih dobili 6, liberalna stranka je pa samo dva vjela. V nedeljo, 21. t. m., je pa bila volitev novega župana in 6 svetovavcev. Vsi so bili izvoljeni izmed odbornikov S. L. S. Za župana je izbran g. Josip Mulej, posestnik na Potocih, z njegovega namestnika g. Anton Žumer, gostivničar na Javorniku. Tako je končan v občini ljuti boj, ki je trajal nad pol leta. Kruljeva liberalna stranka, ki nima sama nobene moči več, se je zvezala s socialno-demokratsko stranko, da bi porazili skupno S. L. S. Lažij, groženj, sladkih obljub, obrekovanj in tako dalje je kar deževalo nad možmi S. L. S. Marsikom je upadel pogum in se je dal preslepti. A večina je vendar nam ostala zvesta skozi ves boj do konca in zato moramo danes z veseljem zaznamovati veliko zmago nad ljutimi nasprotniki, izmed katerih se je po svojih besedah najbolj odlikoval graščinski oskrbnik Verweger. Pri teh volitvah se je pa tudi lahko dobro opazovalo, kako soc. demokracija naše čvrste in dobre fante, ki pridejo s kmetov v tovarno, popolnoma posurovi in podivjači, tako da postanejo slepo orodje v rokah demo-

kraških voditeljev. Možem S. L. S. za njih značajnost pa vsa čast!

Novičar.

Premeščeni so: Č. g. kapelan Engelbert Rakovec iz Kranja v Ribnico, na njegovo mesto pride č. g. dr. Jakob Kotnik z Dobrove pri Ljubljani. — Č. g. Franc Šmit, kapelan v Smedniku, pojde za župnega upravitelja na sv. Goro pri Litiji in na njegovo mesto je dekretiran č. g. Anton Porenta, sedaj kapelan v Hrenovicah.

Iz deželnega odbora. G. deželni glavar dr. Šusteršič je odšel za nekaj dni na počitnice v Toblach; g. deželnega odbornika dr. Pegana ne bo 4 tedne v uradu.

Nadomestna deželnozborna volitev v Ljubljani. Namesto Josipa Reisnerja in Adolfa Ribnikarja bo volitev dne 24. septembra in ožja volitev, če bo potrebna, dne 2. oktobra.

Pravice uradnikov. Deželni predsednik baron Schwarz je izjavil deželnemu zboru, da se državni uradniki ne smejo udeleževati shodov, na katerih se vladi izreka nezaupanje. „Slov. Narod“ pa trdi, da so to predpotopni nazori, naravnost gorostasni in prav v zasmeh najprimitivnejših državljanov pravic, kajti tudi državni uradnik ima pravico, da se udeležuje shodov, katerih se hoče, in nihče mu ne sme braniti, naj se na različnih shodih izrekajo vladi še take nezaupnice. — Ko bi ljubljanski mestni uradniki proti županu dr. Tavčarju sklepali nezaupnice, bi on najbrže dobil tiste predpotopne nazore o svobodi uradnikov, kakor jih je imel svoj čas kot deželni odbornik, ko je tiral zaradi politike v disciplinarno preiskavo deželne uradnike.

«Slovenski Narod» proti kranjskemu županu. Znano je, da je kranjski župan g. Ferdinand Polak pri zadnji občinski volitvi v Kranju soglasno z liberalno volivno komisijo zavrgel kot neveljavne vse tiste glasovnice S. L. S., ki niso imele občinskega pečata, ampak samo pečat deželnega odbora. Zadnji ponedeljek je pa pisal „Slov. Narod“, ko je poročal o izidu volitev v Mostah, tako-le: „Gerent Oražem se je osmelil na drzen način kršiti volivni zakon ter je pred volitvijo izjavil, da izkazuje, ki imajo samo deželni pečat, niso veljavne.“ — Če je to res, da je Oražem na drzen način kršil zakon, potem tudi volitve v Kranju niso bile veljavne; če ga pa ni kršil, naj slavni kranjski jurist, ki je županov svetovavec, pošlje „Narodu“ primerno lekcijo.

Socijalnodemokratski nauki in judovski nauki se skoro nič ne ločijo. Eden prvih učnjakov rdečkarske družbe je Kaucki. Ta je zapisal nedavno tale silno zanimiv stavek: „Socijalne čednosti: pomoč, požrtvovalnost in resnicoljubnost je treba samo s drugom izkazovati, ne pa tistim, ki niso v socijalistični organizaciji.“ Z drugimi besedami: Socijalnemu demokratu je vsaka laž dovoljena proti nesocijalistu, socijalnim demokratom ni dovoljeno drugim pomagati v sili in potrebi, če niso socijalni demokrati. Z vsakim nesocijalistom sme rdečkar postopati enako, kakor s svojim sovražnikom. — Ti nauki, katere razlaga po socijalističnem nazoru „nezmotljivi“ Kaucki, se nič ne razlikujejo od judovskih, kakršne uči talmud. Odtod je umljivo, zakaj tako grdo in nesramno lažejo socijalistični časopisi in obrekujejo politične nasprotnike.

Še enkrat ubogi Aškerc. Privržki ljubljanskih verskih odpadnikov so se v svojih glasilih med seboj nekaj časa pričkali, če se bo v Aškercu zapuščini našel križ, ali mačeha. Sedaj so se veselo oddahnili. V zapuščini pokojnega duhovnika se ni našlo znamenje križa, ampak samo znamenje brezverstva — mačeha, znamenje svobodne misli. Brezverci vsled tega trdijo, da njihovemu Mesiji nazadnje duh ni opešal, ker se v njegovi zapuščini ni našlo znamenje vere. Mačeha, ta najsvetejša relikvija svobodomiselnega Aškercu, je šla na razprodaji za ubogih 5 K. Kupila jo je neka ženska. Ta svetinja se utegne svobodomiselcem še izgubiti.

Ljubljanski dijaki so bili pri nogometni tekmi v nedeljo zopet tepeni. Rezultat igre je bil 4 : 1 v prid gostom s Sušaka. To bodo imenitni Sokoli, ti ljubljanski junaki!

Podpora pogorevcem. Ministrstvo je dalo pogorevcem na Jezici 3000 K podpore. Predlog za podporo je stavil dr. Šusteršič.

Za pogorceve v Šenčurju je dalo ministrstvo na predlog poslanca Jarca in tovaršev 3000 K državne podpore.

Regulačni načrt mesta Kranja. Dne 13. avgusta ob 8. uri zjutraj bo na licu mesta komisijaska obravnava zaradi predloženega regulačnega načrta, ki zadeva stavbe v novih mestnih delih, oziroma reguliranje hiš v mestu. Regulačni načrt si morejo ogledati prizadeti zemljiški posestniki pri c. kr. okrajnem glavarstvu in do dneva obravnave vložiti ugovore, ker se na poznejše ugovore posestnikov ne bode oziralo.

Vogelni kamen za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani bode premilostni gosp. knezoškof blagoslovil dne 4. avgusta.

Strela je udarila v četrtek popoldne v rožnivenško cerkev v Kranju in je odbila na fasadi kos ometa. — Isti čas je strela udarila tudi v hlev Kovačeve vdove na Bregu pri Borovnici in v Gor-

jančev hlev na Viču. Oba hleva sta bila napolnjena z mrvo in sta do tal pogorela.

Lov na modrase. Prebivanci okoli Radovice na Dolenjskem so letos ujeli že nad 700 modrasov in pravijo, da hočejo doseči število tisoč.

Na ljubljanski realki je bilo letos 330 Slovencev, 199 Nemcev, 3 Italijani, 4 Čehi in 5 Hrvatov.

Na tedenski semenj v Kranju dne 22. t. m. je bilo prignanih: 114 glav domače govede (za mesarja —), 10 telet, 51 glav bosenske govede, hrvaške govede 00 in 114 domačih prešičev ter 0 domačih koz in 0 domačih ovac. — Za kilogram žive teže: za pitane vole 96 v, za srednje pitane vole 84 do 88 v, za nepitane 78 do 80 v, za bosensko goved 88 v, za teleta 1 K 02 v, za pitane prešiče 0 K 00 v, prešiči za rejo 1 K 16 v. — Za 100 kg pšenice 23 K; rž 23 K; ječmen 20 K; oves 24 K; koruza 22 K, ajda 26 K, proso 22 K; krompir 10 K — v, fižol (rdeč) 30 K, koks 36 K, detelja 150 K, slanina 1:80 do 1:90 K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3 K, jajce 7 v, seno 5 K, pšenična moka 37 v, kaša 32 v, ješprenj 30 v. * * *

Profesor — anarhist. V Krakovu je policija zaprla vseučiliškega profesorja dr. Vroblevskega ter dva delavca, ki so bili na sumu, da so hoteli napraviti atentat na več visokih oseb.

V Kraljevem Gradcu so našli zadnje dni pri izkopavanju neke ceste 50 nabasanih granat in šrapnel, ki so še od l. 1866, ko je bila tam vojska.

Svoji rojstni občini je zapustil neki Tirolec, ki je zadnje dni umrl v Ameriki, 50 000 K.

V samostan je stopila 21 letna hčerka slavnega voditelja angleških katoličanov vojvode Norfolškega.

Ponesrečeni zrakoplovci. Amerikanski letavec Smith je padel 50 čevljev globoko in se ubil. — V Sevastopolu se je ubil poročnik Zatusky, ki je padel s svojim zrakoplovom vred na tla. — Nadporočniku Bahrfieldu v Dunajskem Novem mestu se je pa razbilo letalo, dočim je sam ostal nepoškodovan. — Letavec Schauenburg je padel 16. t. m. s svojim strojem v Vzhodno morje. Rešili sta ga dve ženski, ki sta se tam kopali. — Francoz Oliveres je padel z višine 150 metrov in si polomil ude. — Pri Stokholmu je padel kapitan Sundstedt 20 metrov iz višave na neko deklico, ki se je peljala s kolesom, in jo poškodoval, da je kmalu nato umrla. — V bližini Bruselja se je ponesrečil letavec Hanciau. Ko je ležal na tleh mu je neki tat ukradel denarnico.

Na evharistični kongres bo pripeljala grofinja Henrika Kotek, sestrična prestolonaslednice 10.000 Slovkov v 25. posebnih vlakih.

V Marijino Celje pojdejo z Dunaja nazaj grede naši udeleženci evharističnega kongresa. Pred kratkim je privedel tja znani jezuit P. Abel na božjo pot nad 2000 Dunajčanov, mož iz boljših krogov. Tja pojdejo v ponedeljek, dne 16. septembra, posebni romarski vlaki. Vlaki bodo odhajali vsake pol ure z Dunaja. Kardinal nadškof dr. Nagl bo sam vodil dunajske romarje.

Na avstrijskih visokih šolah je bilo letos 36.324 slušateljev. Med njimi je bilo 18.450 Slovanov in 15.484 Nemcev.

Nesreča na avstrijskem parniku. Na parniku „Kap Rocca“, ki je vozil s Španskega, je počil parni kotel. Nastala je strašna zmešnjava; kapitan je skočil s poveljniškega mostu na krov, si zlomil nogi in kmalu potem umrl. Neka žena z otrokom je bila hudo oparjena in oba sta čez nekaj minut umrla. Kurjač je bil raztrgan na kose in voditelj ladje je padel z jambore in se ubil. Več potnikov in mornarjev je bilo nevarno ranjenih. S težavo so spravili parnik nazaj v pristanišče v Seville.

Utonilo je v Renu pri Kelmorajnu zadnje dni 30 oseb, ker jih je v vodi zadela kap vsled vročine.

Luč od zapada. List „Matin“ v Parizu je nabiral prispevke za narodno zrakoplovstvo. Ko so prispevke prešteli, so spoznali, da manjka en milijon frankov.

V Kolomeji se je utrgal oblak in voda je preplula velik del mesta. Več hiš se je podrlo in nekaj ljudi je utonilo. Železniški promet je ustavljen in vojaki so morali podreti več mostov, da je mogla voda naprej.

Na ženitovanju zastrupljeni. Uradnik Štefan Ciobanu v Bukarešti je obhajal nedavno svojo poroko. Po nepredvidnosti pa so dobili svatje namesto likerja steklenico karbolne kisline. Oba poročenca, njiju stariši in nekaj drugih — vseh skup 14 oseb — vsi so umrli vsled zastrupljenja.

Tretjerednik je postal slavni španski pisatelj Mario di Ercharri. Tretji red šteje po celem svetu okoli 3 milijone članov.

Čebelarški shod se otvori v Moskvi dne 6. avgusta.

Nenavadna vročina. Že od leta 1876. ni bilo v Novem Jorku take vročine, kot je letos. V senci je kazal toplomer zadnje čase 93 stopinj. Ljudje in živali so strašno trpeli pod vplivi pekočih solnčnih žarkov. Sedem oseb je v enem dnevu umrlo vsled vročine, za solnčarico jih je pa obolelo 12. Drugih lažjih slučajev pa je bilo

na stotine. V Bostonu je kazal toplomer opoldne 97 stopinj, v Pittsburgu pa celo 99.

Kuga v Ameriki je zahtevala na otoku Portoriki 21 žrtev, na otoku Kubi pa dve.

DRUŠTVA.

Izobraž. društvo v Šmartinu priredi v zvezi z Jugoslovansko strok. zvezo jutri popoldne ob 1/2 4. uri na dvorišču zadruga v Stražišču vrtno veselico v proslavo Slomškove 50 letnice in 10 letnice izobr. društva. Na vspejdu je: slavnostni govor, pevski zbori, godba, šaljiva pošta, srečolov in umetalni ogenj. Vstop je vsakemu prost. Odbor vabi vse prijatelje društva k obilni udeležbi. V slučaju slabega vremena bo veselica prih. nedeljo.

Občni zbor «Slov. dijaške zveze za Gorenjsko» je bil v sredo na Brezjah. Jurist Anton Leskovec je predaval: Kako naj gremo na socijalno delo med ljudstvom? Omenil je kot najboljše pripomočke sledeče: 1. Predavanja v naših izobr. društvih, 2. „Orel“, 3. Knjižice, 4. Prijateljsko občevanje in dopisovanje s kmečkimi fanti. — Vse delo naj se vrši v soglasju z domačimi duhovniki. — Nato je bila volitev odbora. Predsednik: abit. Vinko Tavčar, — podpredsednik: bogoslovec Janez Jalen, — tajnik: stud. phil. Fr. Koblar, — blagajnik: bogoslovec Josip Porenta, — knjižničar: abit. Joško Jereb, — revizorja: bogoslovca Janko Černilec in Franc Markič.

V Dravljah pri Št. Vidu bodo jutri popoldne otvorili in blagoslovili novo društveno dvorano. Cerkevno slovesnost bo izvršil preč. g. dekan M. Kolar. Slavnostni govor bo imel preč. g. dr. J. Jerše. Ustanovi se podružnica „Slovenske Straže“ Nato je telovadba domačega Orla in prosta zabava. Sodelovala bo orlovska godba z Viča in cerkveni pevski zbor iz Št. Vida.

Novije vesti.

Osebna vest. Gospod finančni tajnik Karl Bihlmeier pojde iz Kranja k finančnemu ravnateljstvu v Ljubljano. Na njegovo mesto pa pride g. dr. Robert Eržen iz Novega Mesta.

Proste vaje v „Učiteljski Tiskarni“. (Glej sliko „Dan“ št. 2031) „Zarja“ piše: „Liberalna narodnonapredna stranka je stranka političnih tercijalk.“ „Tržaška „Edinost“ je list, ki ne zna napisati o socijalni demokraciji ene same vrste, da se ne bi o njej zlagala.“ — „Dan“ pravi: „Zarja“ je prišla v Mostah ob vso veljavo. V Zeleni Jami pri Kokalju se je zbrala cela gruča klerikalcev in socijev, ki so z nesramnimi psokami obkladali volivce.“ — „Zarja“ in „Dan“ se tiskata z istimi črkami, pa se tako lasata!

Utonil je v Savi deželni tajnik Franc Korošec. „Dan“ in „Narod“ pripovedujeta soglasno, da je bil Korošec zvest pristaš narodnonapredne stranke in da svojega političnega prepričanja ni nikoli prikrival, da so ga pa vendar tudi v deželnem dvorcu rešpektirali. — Dr. Lampe je tedaj vendarle potrpežljiv in blag značaj.

Trst. Na šoli Rivoltella se ne bodo napravili laški pravniški tečaji, ker se temu upirajo poslanci iz Trentina, ki hočejo imeti vseučilišče.

Trst. Tu sta zbolela dva mornarja, ki sta prišla z Lloydovim parnikom iz Karamanije, na znakih kuge.

Turčija in Albanija. V Carigradu je bila seja zbornice 26. t. m. posebno viharna. Člani časniške zveze so se zbirali pred zbornico in žugali proti parlamentu. Prišlo je do spopadov na ulici in pripravljeno je bilo vojaštvo. V luki je policija zaplenila ladjo z dinamitom, katerega so hoteli porabiti vstaši za bombe. Hiša, v kateri je imel mladoturški klub svoj sedež, je pogorela. Vstaši so zasedli Prištino v Albaniji in porušili brzojavne zveze. Albanci zahtevajo avtonomijo, albanske šole, latinsko pisavo, razpust zbornice ter nove volitve in ustanovitev posebnega eksarhata za Albance. Turški poveljnik v Mitrovici je pobežnil v avstrijski konzulat. Albanci so pretrgali brzojavno zvezo med Skadrom in Dulcinijem in zasedli vas Buri. V Prištini se vrše krvavi boji med uporniki in Mladoturkom zvestimi vojniki. V Solunu je bil shod vojaških upornikov. Sklenili so, pozvati Kiamil pašo, da naj prevzame vladu. V Carigradu postaja položaj zelo kritičen. Med vojaštvom je več tajnih organizacij, ki so proti vladi. Novo ministrstvo hoče odpraviti vojna sodišča. Iz Carigrada je odšla komisija, ki hoče Albance pomiriti zlepa, nastavitvi njim prijazne uradnike in poravnati vsem škodo, ki so jo imeli vsled vojske. Dovolilo se bo Albancem nositi orožje.

Rim. Predsednik rimske trgovske zbornice je obdolen, da je hotel Turčiji dostaviti veliko orožja.

Pariz. Na tukajšnji voj. akademiji je obolel na črevesnem vnetju srbski princ Gjorgje, ki je operacijo že prestal.

Potres je bil na otoku Peru. Trajal je 40 sekund in je razdjal mesto Pirua. Veliko ljudi je mrtvih ali ranjenih.

Razširjajte „Gorenjca“!

Šmartin pri Kranju.

Spisal Fr. Pokorn.

Dalje.

7.) Cerkev na Šmarjetini Gori.

Na Šmarjetini Gori je stala pred enim stoletjem še cerkev sv. Marjete, ki je danes v razvalinah; le zvonik se brani še nekoliko, da bi ga ne razglodal časa zob. Cerkvica je bila zelo stara. Že l. 1342. je šmartinski župnik Henrik Gorjanski ustanovil pri njej beneficij za duhovnika. (Izvestja Muz. društ. I., str. 7. in 30.) In takrat je že pisal imenovani župnik, da je bila ta kapela zidana že v starih časih, a le malo obiskana. Da bi ljudje v večjem številu hodili tjagor, je založil glavnico za kapelana, ki naj ga nastavlja šmartinski župnik, dohodke pa naj dobiva iz ustanove, ko služi cerkvi in postreza ljudem v dušnih zadevah.

Cerkev je imela tri altarje: sv. Marjete, sv. Katarine in sv. Elizabete, ki so bili l. 1631. ob vizitaciji tako zanemarjeni, da je škof odredil popravila. Pozneje se je cerkev opustila, nihče se ni več brigal zanjo in je začela razpadati. L. 1789. je bila že na robu razpada. Imela ni več oboka, lesen strop je bil razdejan. Zvonova sta bila dva, večji zvon je tehtal osem stotov, manjši s tremi stoti je prešel pozneje na Okroglo, a se je ondi stopil v ognju, ko je l. 1798. strela udarila v zvonik. Cenjena sta bila oba na 305 renskih. Keliha sta bila dva, posrebrena, vredna 18 renskih, obleka pa razdejana. Vse cerkveno premoženje je bilo cenjeno na 488 renskih. (Izv. Muz. dr. XIII., str. 49.)

Na Šmarjetino Goro so na dan patrocinja, 12. jul., od nekdanj že hodili s procesijami v obilnem številu in l. 1648. so celo dobili iz Rima zanjo odpustke, da bi se ji pridobili zopet pobožni častivci. Polagoma je vse to omrznilo, nihče se ni več brigal za cerkev, najbolj zato ne, ker se je pri Sv. Joštu zaradi sv. stopnjic sredi 18. veka poživila božja pot.

Dalje prih.

Konec skrbi bo dne 1. avgusta t. l. za tistega, ki naroči turško srečko v korist Slovenski Straži na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. in ž njo zadene glavni dobiček 400.000 zlatih frankov. Za nameček pa zamore zadeti tudi še dne 18. novembra t. l. 5000 kron vreden dobiček s srečko Slovenske Straže v korist revnim otrokom, ki se vsakemu naročilu popolnoma zastoj priloži. — Pojasnila daje g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Resnično izjavo čitamo v pismu ekscelence baronice Helene Freytagh-Loringhoven, rojene baronice Buxhoeveden, Gorica, Corso Verdi 36, naslovljeno na lekarnarja E. V. Fellerja. Taista slóve: Ne morem si kaj, da Vam ne pošljem danes priloženo, ravnokar sprejeto dopisnico znane pisateljice Pavel Marija Lacroma, plem. Marije Egger Schmitzhausen. Iz nje lahko razvidite, da je dobilo domače sredstvo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“ novo zagovornico. Dama se je pred kratkim mudila pri meni in ko je tožila o neznosnih živčnih boleznih, sem ji ponudila stekleničico. Čez par dni po prvem poizkusu ta odkritosrčna hvala za brezdomno sijajen uspeh. Z nestrpnostjo pričakujem poročila o učinkovanju fluida pri kneginji Carolath, katero Vam takoj sporočim.“ Fellerjev fluid, v krogu cenjenih čitateljev dobro poznan, izdeluje edinole lekarnar Feller v Stubici, Elzin trg št. 264 (Hrvatsko), kjer se tudi naroča. Dobi se iz malih, 6 dvojnatih ali 2 špeciální stekleničici, poštnina prosta le za 5 K. Majhna zaloga tega izbornega domačega sredstva bo vsakomur dobro došla.

Za smeh in kratek čas.

Znamenje časa. „Kam pa tako zgodaj, Jožek?“ — „V štacuno!“ — „To je lepo, le glej, da denarja ne izgubiš po poti!“ — „Se ni bati; mi jemljemo „na puf!““

Zalagateljica armade. Častnik ženi, ki hoče v kasarno: „Kdo pa ste, žena?“ — Ona: „Jaz armado zakladam.“ — Častnik: „Kaj pa ste dali armadi?“ — Ona: „Šest fantov!“

Modra glava. Jaka: „O, ko bi vendar zanaprej hoteli delati bankovce iz kotenine!“ — Jože: „Zakaj pa?“ — Jaka: „Da bi se človek vsaj vseknil vanje, kadar so proč!“

Napak razumel. Sodnik: „Vi torej obžalujete, da ste v naglici dali tožniku zaušnico?“ — Toženec: „Seveda! Ko sem mu hotel še eno dati, so me že držali!“

Sirova uljudnost. Stotnik korporalu: „Ravnajte s tem fantom spodobno, kajti — kajon je baron!“

V dekliški šoli. Učitelj: „Kaj se učite iz prilike o modrih in nespametnih devicah?“ — Učenka: „Da moramo pričakovati ženina!“

Resnica. Od šampanjca je najmanj ljudi pijanih.

Denar. Denar dela človeku vedno skrbi. To izkuša posebno tisti, ki ga nima.

Olajševavno. Sodnik: „Da ste kradli. to je zdaj dokazano. Imate še kak izgovor, da se vam kazen zmanjša?“ — Tat: „Drugega ne, kakor to, da je šele dva tedna, kar sem prišel iz ječe.“

V gostivni. Gost natakariči: „Ali morete izhajati, čeimate le deset kron na mesec plače?“ — Natakariča: „Ko bi ne bilo napitnine in če bi se človek včasih v računih ne zmotil, bi ne bilo moč izhajati!“

Preklic. „Pravijo, da sem Vam rekel „lump“ in to je res. Ker pa moram preklicati, torej rečem: Žal mi je!“

Prenagilil se je. Zagovornik: „Gospodje porotniki: „Ne samo jaz sem Vam dokazal, da je toženec nedolžen ampak tudi otroci, ki so bili zaslišani, so to potrdili in torej je res, kar pravi pregovor: „Norci in otroci govoré resnico.“

Nevestin oče drvar. Ženin: „Ali smem vprašati, gospica, s čim se peča Vaš oče?“ — Nevesta: „Žaganje izdeluje.“

SLOVSTVO.

Ustavoznanstvo Avstrijsko-Ogrske države, sestavljen in založil prof. dr. Viktor Tiller, ponatus iz gimnazijskega poročila v Rudolfovem. Cena 80 vin. Čisti dobiček je deloma namenjen dijaški kuhinji v Rudolfovem. Ta jako praktično sestavljena brošura daje pouk o političnih pravicah in dolžnostih avstrijskih državljanov. Dobro bi taka knjižica služila za pouk v ponavljavnih šolah.

Prof. dr. Braun pl. Fernwald na Dunaju, piše: „O znanih in gotovo odvajajočih učinkih naravne Franc Jožef-ove grenčice sem se zelo mnogokrat prepričal in priporočam nje uporabo najtopleje bolnim ženskam.“

243 **Prodasta se dva prav dobro ohranjena strojarska kotla** pri Jožefu Peganu, strojarju v Škofji Loki.

Kmetijstvo.

Kdaj naj kosimo? Kadar je večina trave v cvetju, je pravi čas za košnjo. Bolje je, da se s košnjo preveč ne odlašajo. Če je mrve ali otave malo manj, je pa ta bolj tečma in več zaleže, ako se zgodaj pokosi. Posebno ne odlašaj s košnjo, ko je ugodno vreme in se ni bati dežja.

Krtice so zelo škodljive na polju in travnikih. Krtice delajo v zemlji hodnike, kakor krič, samo da so ti hodniki ožji in krajši. Ob strani hodnikov so luknje naravnost v zemljo. Ako hočeš krtico pokončati, vtakni prst v luknjo in zemljo okoli potlači, potem vlij nekaj kapelj starega, žaltavega lanenega olja v luknjo in precej nato toliko vode, da je hodnik napolnjen z vodo. Na vrhu luknje se prikaže najprej olje in par minut pozneje krtica, ki je poginila. Da ne boš čakal na žival, vtakni zraven hodnika vejico in pojdi k drugim hodnikom. Ko si pobral mrtve krtice, poberi tudi veice proč.

„Slovenska Straža v Ljubljani“

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval 240 3—1

pri „ljudskem zavarovanju“.

Zagotovljen je dober in trajen zaslužek.

Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje na „Slovensko Stražo“ v Ljubljani.

Razstavo umetnega vezenja

izvršeno na izvirnem „Singer“ šivalnem stroju, priredi med ucnim tečajem proti prosti vstopnini od pondeljka, 29. julija, do sobote, 10. avgusta 1912, v pritličju v prostoru I. a razreda c. kr. drž. gimnazije v Kranju, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne

242

Tvrška Singer Ko., delniška družba šivalnih strojev, podružnica v Kranju, Glavni trg 119.

Lepi prostori

na Glavnem trgu v Kranju, pripravljeni za trgovino, se dajo v najem od 1. novembra t. l.

Več pove upravništvo „Gorenjca“. 237 2

Moja stara

izkušnja me učil in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijno mlečno milo** Bergmanna in dr. Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijna krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—17

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

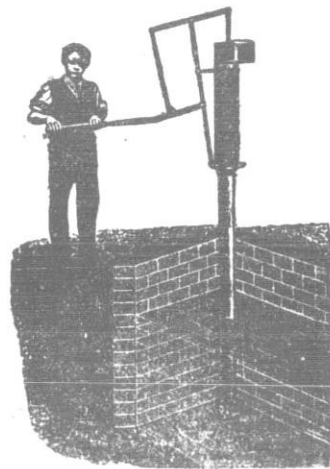
Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 30

Velika izbér
zajamčeno

dobrih travnih kos lastnih
znamk ter bergamskih brusilnih kamnov.

Gnojnične
sesalke,
porabljive
za
poljubne
globočine.

Raznovrstno
gospodarsko in
poljedelsko
orodje.

Zidarji, pozor!

Portland-cement najboljše **Dalmatinske** znamke za izdelovanje strešne opeke, za zidanje zelo priljubljen, **traverze**, **Eternit** ter druge stavbinske potrebščine priporoča po zelo ugodnih cenah

216 7

veletrgovina „Merkur“
Peter Majdič, Kranj.

Kašelj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju 1 krono. Dobi se vedno svež samo pri lekarnarju **Vladko Bartuliću v Zagrebu, Jelačićev trg št. 19. 160 20-17**

Ako ne morete jesti, ali ako se počutite slabo, odpomerejo vam zdravniško preizkušeno **182 12-6 Kaiserjeve želodčne melisne karamele** kajti po njih bodele dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživljajočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. Paket 20 in 40 vin. Dobi se pri **K. ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.**

Meblirana soba

s prostim vhomom in lepo opravo, se takoj odda v **Kranju v hiši št. 105.**

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljano po knjižico gosp. župnika **Haaseja o ljudskem zavarovanju**, katera se vsakomur pošlje popolnoma zastonj. 225 8-3

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo **amerikanski umetni zobje** posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi **plombirajo zobje**

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v **konc. zobotehničnem ateljeju O. Seydl, Ljubljana.**

Proda se poceni še malo :::: rabljeno, lahko ::::

motorno kolo

z 2 in pol konjskima silama. Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 229 3

Bartulićeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi kraste, srbečico, izpušljaje po licu in telesu, rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpušljaje vsake vrste. Cena škatlje 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znakah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi povsod poštine prosto. Dobi se v lekarnah in pri izdelovalatelju, lekarniku **Vladku Bartuliću v Zagrebu.** 161 20-17

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste v **Trstu, ulica St. Martici 11.** Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu **veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.**

Postrežba točna in solidna. 113 16 Na deželo pošiljam prosto vožnje po povzetju po železnici in v zavitkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Naprodaj je strojarna

s trajno vodno silo

na Bistrici pri Naklem

obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, njiv, travnikov in gozdov.

Pojasnila daje

g. Rudolf Jeglič (Nova pošta) v Kranju.

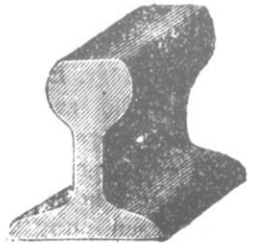
238 3-1

Trgovina z železnino
Podružnica Franc Dolenz v Kranju

priporoča:

Nosilce, šine, storje za strop, **najboljši dalmatinski Portland-cement**, pocinkane železne cevi, stebre, bodočo žico in mrežo za ograjo, vse potrebščine za vodovode in stavbe, orodje za vrt, škropivnike, otroško vrtno orodje i. t. d. **Popolne kuhinjske oprave. — Poljedelski stroji in orodja.** 133 20

Najprimernejša darila po zelo znižanih cenah!

74 52-30

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupecev! Sprejemem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejemem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

Zelo važno!!

Za vsakogar je neprecenljive vrednosti zdrav želodec, v dosego tega je pa glavni pogoj redno prebavljanje.

želiščni liker „Ilirija“

je najboljšo sredstvo za dobro prebavo in krepčilo. Samo en požitek in prepričali se bode o izvrstni kakovosti in njenem učinku.

Pristni samo z imenom

„Ilirija“ in tvrdko Franc Berjak, Kranj.

94 52-27 Zahtevajte izrecno povsod pod tem naslovom!

Najcenejša moč.

Kmetje! Milinarji! Kolarji! Mizarji! Kijačavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z montažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA
Dunajska cesta „pri Figovcu“. 42

Pri meni se tudi najceneje dobijo vsi poljedelski stroji in najboljši mlini, stroji za kolarje, mizarje, kovače in kijačavničarje ter najboljši šivalni stroji po zelo nizkih cenah. Jako ugodni plačilni pogoji se dobijo.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu

vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **poluletno.** Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje **lombardna posojila.** Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska. **Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.**

128 52-20